

Sairausloman kirjoittamisen ongelmat lääkärin kokemina

Kesäkuussa Karoliinisessa instituutissa hyväksytyssä väitöskirjassaan Monika Engblom tarkasteli lääkärin ongelmallisiksi kokemia sairauslomatapauksia. Hän löysi kahdeksan erilaista tyyppitilannetta, jolloin lääkärin on vaikea päättää, määrätäkö sairauslomaa vai ei.

Nämä tilanteet on kuvattu seuraavasti: ei lääkärin heiniä, ongelma ei ole lääketieteellinen; lääkäri renkinä, käytetään puhtaasti hyväksi; diagnoosi valesussa, löydökset eivät sovi potilaan kuvaukseen; tuomion odottaminen, sairauslomaa tarvitaan työkykyä odottaessa; sairausloman vammauttama, sairausloma sinänsä sai potilaan haluamaan lisää sairauslomaa; sairausloma huolimatta epäilyistä, selvittiin nopeasti, vaikka epäilytti; kuntoutus riskinä, vajaakykyinen potilas joutuu ehkä sairauslomalle kuntoutustoimenpiteistä huolimatta.

Tapaukset tuntuvat tutuilta suomalaisenkin yleislääkärin näkökulmasta. Engblomin väitöskirja löytyy Karoliinisen instituutin sivuilta <http://publications.ki.se/jspui/handle/10616/40480> ja väitöskirjan esittely Allmänmedicin-lehdestä (Allmänmedicin 2011;3:19)

Baltiassa hämmennystä rokotusohjelmista

Yhtenä teemana lokakuuisessa balttien yleislääkärin kokouksessa Riiasa olivat rokotukset. Latviassa on herättänyt huolta se, että joidenkin rokotusten kattavuus on vähentynyt. Sen sijaan Virossa rokotuskattavuus on samaa luokkaa kuin meillä Suomes-

sa, eli lähes kaikki ikäluokat osallistuvat täysimääräisesti ohjelman mukaisiin rokotuksiin. Liettuan tilanne näyttää olevan lähempänä Viron kuin Latvian tilannetta. Latviassa on käytössä HPV-rokotus, jonka valmistaja aluksi lahjoitti käyttöön, mutta myöhemmin rokotuskattavuus on osoittautunut heikoksi.

Keskustelussa kävi ilmi, että Latviassa joidenkin mielipiteitä muokkaavien yleislääkärin piirissä on jopa kielteistä mielialaa rokotuksia kohtaan. Yhdelle miljoonasta aiheutuvat vakavat haittavaikutukset tulisi aina kertoa potilaalle tai hänen vanhemmilleen. Vedottiin myös oletettuun, sittemmin täysin perättömäksi osoitettuun yhteyteen tuhkarokkorokotuksen ja autismin välillä. Latviassa vain lääkärit voivat antaa rokotuksia, mikä suomalaisesta yleislääkäristä tuntui yhdeltä mahdolliselta syyltä rokotusaktiivisuuden hiipumiseen. Kokouksessa oli ilo kuulla, miten virolainen asiantuntija Marje Ohna kumosi esitetyt kielteiset väitteet tieteellisin faktoin ja terävästi.

Mikä kolesterolin raja-arvo väestölle tulisi opettaa?

Norjalaiset tutkijat ovat selvittäneet kokonaiskolesteroliarvon merkitystä sydän- ja verisuonisairauksien enustajana. Epidemiologinen tutkimus käsitti yli 50 000 iältään 20–74-vuotiasta norjalaista, joiden kuolleisuutta seurattiin kymmenen vuoden ajan. Yllättävää oli, että naisten kokonaiskolesterolipitoisuus seurasi U:n muotoista käyrää: suurin kuolleisuus sekä sydän- ja verisuonisairauksien että kokonaismortaliteetin osalta osui ryhmiin, joiden kokonaiskolesterolin-

arvo oli alle 5 tai yli 7 mmol/l. Iän, systolisen verenpaineen ja tupakoinnin vaikutus suljettiin pois. Miehillä trendi oli vähäisempi.

Tutkijat pohtivat, tulisiko väestölle opettaa jokin muu raja-arvo, jota he voivat seurata. Kokonaiskolesteroliarvo on monen potilaan jatkuvan seurannan ja tutkimuspyynnön aiheena. Tutkijoiden mukaan riskitekijänä kyseeseen tuleekin todennäköisesti jokin kolesterolin alaryhmä. Tutkijat arvioivat, että on paljon terveeksi itsensä tuntevia ihmisiä, jotka ovat huolissaan kokonaiskolesteroliarvostaan ja käyttävät paljon terveydenhuollon resursseja. He seuraavat raja-arvoa, jonka merkitys tulisi uudestaan selvittää nykyisessä väestössä ja nykyisillä elintottumuksilla. Koska asiaan liittyy suuria taloudellisia intressejä, on oletettavaa, että tutkimus puolesta ja vastaan jatkuu. (Petursson H ym. J Eval Clin Pract, julkaistu verkossa 25.9.2011)

Impakttiluku eurooppalaiselle yleislääketieteen lehdelle

European Journal of General Practice, eurooppalaisten yleislääkärin järjestöjen oma lehti, on päässyt tieteellisesti hyväksytyjen lehtien joukkoon. Sille on myönnetty impakttiluku vuodesta 2009 alkaen. Päätoimittaja Jelle Stoffers toivoi (Eur J Gen Pract 2011;17:196), että eurooppalaiset yleislääkärin kollegat julkaisisivat innokkaasti tieteellisiä artikkeleita tässä lehdessä.

PAULA VAINIOMÄKI
Turun yliopisto,
TYKS yleislääketieteen
yksikkö